

Rekopis byeryński 1452. Rom. 43 s. 606-609.
Ramsteinsli Altkander

„Oryginał rekopisu byeryńskiego zwanego dotąd
mistusiem kanoniatem kanoniatem byeryń-
skim mieści się jeszcze przed poświęceniem w zbiorze
byeryńskim, na śląsku. Pierwszą o nim wia-
domości posiadający z roku 1857, z czasu pasto-
wa byeryńskiego Gottholfa Lebrechta Immanu-
ela Hothego, który urzędował w Byerynie od
23 listopada 1856 roku: Hedwig Zofii Szembekow-
ny rekopis ten nabył pastor Koelling i darował
kościółowi. [...] Oryginał już dawno zaginął,
pozostała natomiast kopia przechowywana obec-
nie przez Bibliotekę Ossolińskich we Wrocławiu.
Kopię sporządzoną na polecenie tego miłośnika Zofia
Szembekówna. Korzysta z kopii Stanisław Lem-
piński i Stanisław Luteranicki charakter rekopi-
su. Lempiński napisał o manuskrypcie
wzprawy pt. Niemany kanoniat z Byery-
ny na śląsku z XVII w.”

Stanisław od razu, że 1) nie jest to ni-
znany rekopis, 2) nie jest to kanoniat i

Obejmuje Biblioteka Ossolińskich we Wrocławiu
rkps 5428 I, s. I.

3) prawdopodobnie nie pochodzi z XVII w. "

18012

[...]

" 2. W czasie pisania manuskryptu istniało wiele ewangelickich kancjonałów drukowanych, nie było więc potrzeby układania nowego, zwłaszcza jeśli niedługo zbierała się rada z góry wielkiej możliwości edycji. Znaczną część rękopisu bieżynińskiego tworzy się nie tylko w stosownym wyrażeniu, lecz nawet w następstwie pieśni na kancjonałach toruńskich z r. 1601. Im bardziej zbliżamy się do końca manuskryptu, powstaje i rośnie zamieszanie w porządku treściowym. Rękopis uchwyta w siebie poza pieśniami religijnymi luteranymi pieśni, a może dreszkę więcej treści historyczno-biblijnej, świeckiej (historycznej i innej), wręcz różne notatki kronikarskie. Te występują, bez tytułu i składek i idą np. w następującej kolejności: lata 1605 - 1669, 1655 - 1699, 1341 - 1353, 1266, 1418, 1699. [...] Początek notatek nie zachował się (wyrwana kartka czy też kartki). [...] Prawie wszystkie pieśni (czy też mierz) i całość not kronikarskich od roku 1699 zapisana jedną ręką. Ręka więc pierwsza przeżywała rzeczy różne i stworzyła pewnego rodzaju "silva rerum" o przewadze pieśni historyczno-kościelnych. Zbiorku tego zadanie mia-

no, nie można więc nazywać kancjonałem."

180/3

Jedna z pieśni została przepisana z kancjonału królewskiego z r. 1684.

L. Kichnastawit spis pieśni tłumaczonych w rękopiśmie byernickim z języka niemieckiego na polski i skreślił ewentualny stosunek tych pieśni do drukowanych w innych kancjonałach polskich w druku pol.

Deutsche Kirchenlieder in Polen. Rastenberg 1858. Abt. 2, s. 25-26 (ustęp 2); Abt. 3. s. 7, poz. 1069; s. 10, poz. 1139, 1d.

Rombowski odnalazł we Wrocławiu niernany bibliografom zbiorek pieśni kościelnych z r. 1706:

"Pieśni niektórych Duchownych prebiterów Porządek: We Wrocławiu Jan Janche, literat Bauhauskiem (sic!) drukował (1706)"⁸.
Bibl. Uniw. Wroc. 8 V $\frac{946}{63}$.

Rombowski przypuszcza, że druk ten może być pierwszym wydaniem rozszerzonego treściwo zbioru pieśni duchownych z r. 1717. Zbiorku tego Rombowski nie znalazł w żadnej bibliotece. Wiadomość o nim cytuje Estreicher za E. Oloffem.

"Edycja z r. 1706 zawiera utwory:

1. O wieńce krześcijański,
2. Oto Jezu kochany,
3. Raer się, Jezu, knam nakłonić,
4. Chwatać Bogu, karanie,
5. Sion płače, lamentuje,

6. Który na Boga wanytho daje, 7. Chwalecie
 spótecznie, 8. Kreszanie radośnie mamy,
 9. Wanytho dobrze, co Bóg czyni, 10. Chwała
 Bogu z wysokości. Pieśni 4-te - poza nr. 9
 nie było w kanonie wrocławskim (text.
 breskim) z r. 1673, są natomiast - prócz
 nr. 1, 7, 8 - w naszym rękopiśmie brygii-
 skim. Teksty tu i tam - ponijając pewną
 modernizację języka, celny gwarowe i błędy
 językowe „redaktora” lub może kopisty ręk-
 opisu - występują zupełnie te same. [...] Zależność zmiksztatowanej treści rękopisu od druku
 jest tak jasna, że nie ulega wątpliwości
 przepisywaniu tekstów przez redaktora - bez-
 pośrednio lub pośrednio z „druków”.

Pomysłowi przypuszczam, że rękopis
 mógł powstać w latach 1706 - 1711,
 jeżeli zbiorek pieśni z r. 1706 był
 pierwszym wyplamiem, albo w la-
 tach 1699 - 1711.